

OSAVUOSIKATSAUS

3/2011

HSL Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä

HELSINKI
ESPOO
VANTAA
KAUNIAINEN
KERAVA
KIRKKONUMMI

SISÄLLYSLUETTELO

1 KATSAUS TARKASTELUKAUTEEN 1.7.-30.9.2011	2
2 TOIMINNAN TUNNUSLUVUT	5
3 TALOUDEN TUNNUSLUVUT	10
3.1. TALOUSKATSAUS	10
3.2. INVESTOINNIT	12
3.3. TULOSLASKELMA	13
3.4. INVESTOINTIHANKKEET	17
3.5. KUNTAOSUUSLASKELMA	19

1 Katsaus tarkastelukauteen 1.7.-30.9.2011

HSL-alueen joukkoliikenteen matkustajamäärä on vahvassa kasvussa. Määrän ennustetaan nousevan tänä vuonna 2,8 prosenttia yli 336 miljoonaan. Talousarviossa on varauduttu kahden prosentin kasvuun.

Sipoon kunnanvaltuusto päätti liittymisestä HSL:ään tarkastelukauden päätyttyä lokakuun alussa. Järvenpää puolestaan päätti, että se voi liittyä HSL:n jäseneksi aikaisintaan vuoden 2013 alusta lukien. HSL valmistelee Sipoon ja Järvenpään liittymiseen tarvittavia lippuyhteistyösopimuksia VR:n ja bussiliikenneyhtiöiden kanssa.

Syyskuussa julkaistun kevään asiakaskyselyn mukaan matkustajien tyytyväisyys pysyi korkeana talven vaikeuksista huolimatta. Yli 80 prosenttia vastaajista oli tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä joukkoliikenteeseen. Tyytyväisyys oli kuitenkin selvästi heikompaa junissa kuin muissa liikennevälineissä. Myös eurooppalaisessa BEST-tutkimuksessa HSL-alue oli tänä vuonna kokonaisarvosanalla mitattuna jälleen paras joukkoliikennekaupunki.

”HSL on toiminut kohta kaksi vuotta ja strategiset linjauksemme ovat hyvällä mallilla. Olemme asettaneet tavoitteeksemme, että Helsingin seudulla on Euroopan toimivin liikennejärjestelmä ja tyytyväisimmät asiakkaat vuonna 2018. Olemme menossa hyvää vauhtia kohti näitä tavoitteitamme. Erityisen iloinen olen joukkoliikenteen matkustajamäärän kasvusta. Tämä luo hyvän pohjan tulevia vuosia ajatellen” toteaa HSL:n toimitusjohtaja Suvi Rihniemi.

KUHA hyväksyttiin syyskuussa

HSL:n hallituksen keväällä hyväksymän Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman (HLJ 2011) toteuttamiseen liittyvän aiesopimuksen valmistelua jatkettiin tarkastelukaudella yhdessä valtion, kuntien ja muiden osapuolten kanssa. HLJ:n toteuttamiseksi laadittu Metropolialueen pienet kustannustehokkaat hankkeet (KUHA) -kokonaisuuden ohjelmointityö saatiin valmiiksi ja HLJ-toimikunta hyväksyi sen syyskuussa TTS-kaudelle 2012 - 2015.

Lähijunaliikenteen ja Kirkkonummen bussiliikenteen lippulajitutkimusten tulokset valmistuivat. Syksyn 2011 kenttätutkimuksia (ajoneuvoliikenteen matkanopeustutkimus, lippulajitutkimukset raitiolinjoilla ja metrosemilla) valmisteltiin. Lisäksi valmisteltiin tavaraliikenteen pilottitutkimuksia, joiden toteuttaminen voidaan aloittaa vuonna 2012.

Poikittais- ja runkolinjastosuunnitelmat valmistuivat

Hallitus hyväksyi HSL:n bussiliikenteen poikittaislinjastosuunnitelman ja runkolinjastosuunnitelman syyskuussa. Myös Kirkkonummen linjastosuunnitelma sekä Jokeri-linjan kehittämistä koskeva projekti valmistuivat. Munkkivuoren raitiolinjan esisuunnittelu ja raitiolinjojen 3 ja 7 kehittämissuunnitelman valmistelu käynnistyivät. Suunnitelmat Pisara-radon vaikutuksesta pintaliikenteeseen ja Korso – Koivukylä -alueen linjaston uudistamisesta aloitettiin. Suunnitelma Aviapolis-alueen joukkoliikenteestä aikajänteellä eteni kilpailutusvaiheeseen.

HSL:n joukkoliikenteen luotettavuuden kehittämisohjelman laadinta aloitettiin kesällä. Joukkoliikenteen luotettavuusmittari on tarkoitus ottaa käyttöön keväällä 2012. Liikenneviraston ja VR:n kanssa yhteistyössä laadittu Helsingin seudun lähijunaliikenteen luotettavuuden kehittämisohjelma valmistui tarkastelukaudella.

Suunnittelukäytäntöjen yhtenäistämistä jatkettiin. Joukkoliikennesuunnittelijoiden HASTUS-ohjelmiston tuotantokäyttö aloitettiin onnistuneesti syysaikataulukauden 2011 toteutuksella. Samoin joukkoliikenteen uusi suunnitteluohje valmistui. Linjastosuunnittelijoiden LISSU-ohjelmiston toteutus aloitettiin valitun järjestelmätoimittajan kanssa. Käyttöönotto ajoittuu vuoteen 2012.

Kalasadaman joukkoliikenneinfrastruktuurin suunnittelu täsmentyi tarkastelukaudella. HSL:n panos on erityisen voimakas tulevan bussi- ja raitioliikenneinfrastruktuurin määrittelyn osalta. Lisäksi Etelä-Espoon bussivarikkoselvitys käynnistyi, ja Keski-Pasilan aloituskorttelikiilpailun liikennetarkaisujen arviointi aloitettiin yhteistyössä Helsingin kaupungin ja valtion kanssa. HSL osallistui myös Länsimetron ja metron automatisoinnin suunnitteluun ja toteutuksen valvontaan.

Liikkumisen ohjaus jatkoi liikkumissuunnitelmien laatimista keskeisille työnantajille. Työsuhdematkalipun ja työmatkasetelin käytöstä valmistui kyselytutkimus. Korkeatasoisten pysäkkien suunnittelu, polkupyörien liityntäpysäköintipalvelujen suunnittelu, kaupunkipyöräpalvelun suunnittelu ja WDC2012-hankkeen valmistelu etenivät yhteistyössä kuntien kanssa. Markkinointi käynnistää työmatkasetelin kampanjoinnin yrityksille marraskuussa.

Matkalippu- ja informaatiojärjestelmähanke etenee

Taksa- ja lippujärjestelmän (TLJ2014) ja lippu- ja informaatiojärjestelmän (LIJ2014) valmistelua jatkettiin HSL:n hallituksen linjausten mukaisesti. Tulevan taksa- ja lippujärjestelmän peruseriaatteeksi on valittu kaarimalli, jossa vyöhykerajat perustuvat etäisyyteen Helsingin keskustasta. Elokuussa 2011 käynnistyi jatkotyö, jossa määritellään vyöhykerajojen sijainti ja lippujen hinnoitteluperiaatteet.

HSL-lippujen myyntiverkosto laajenee lokakuussa 2011, kun lippuja voi ostaa myös VR:n uusista lippuautomaateista. Nettipalveluja kehitetään siten, että ensin toteutetaan mahdollisuus tarkistaa matkakortin tiedot Internetissä. Palvelu otetaan käyttöön vuoden 2012 alkupuolella.

Matkakortin tarkastuslaite on ikääntynyt. HSL:n hallitus päätti toukokuussa 2011 käynnistää tarkastuslaitteen uusimishankkeen kustannuksiltaan noin 0,5 miljoonaa euroa. Hanke on edennyt suunnitellusti.

Asiakaspalvelussa hyvä vasteaika

Rautatien torin palvelupisteessä asioi tarkastelujaksolla 1.1.–30.9.2011 noin 210 000 asiakasta ja Itäkeskuksessa noin 47 000 asiakasta. Tavoitteena on, että keskimääräiset jonotusajat pysyvät alle 3 minuutissa. Kummassakin palvelupisteessä toteutuneet jonotusajat olivat keskimäärin 2 minuuttia.

Liikenneinfokeskuksessa tavoitteena on vastata yli 90 %:iin saapuneista puheluista. Tarkastelujaksolla saapuneita puheluita oli noin 67 200 kpl ja vastattuja noin 65 800 kpl. Vastausprosentti oli 92,7. Tarkastelujaksolla saatiin noin 22 000 asiakaspalautetta, joista suurin osa kohdistui kuljettajaan ja liikennöintiin.

Tarkastustoiminnan tavoitteena vuonna 2011 on lisätä tarkastettujen matkustajien määrää 20 % ja suunnata tarkastuksia siihen liikenteeseen, jossa liputtomia matkustajia on eniten. Tarkastelujaksolla 1.1.–30.9.2011 tarkastettiin 205 matkustajaa per tarkastuspäivä / tarkastaja. Viime vuonna luku oli 188 matkustajaa.

Tarkastelujaksolla 1.1.- 30.9.2011 tarkastettiin yhteensä 2,2 miljoonan matkustajan liput, kun luku oli viime vuonna vastaavana ajanjaksona 2,0 miljoonaa. Liputta tai virheellisellä matkalipulla matkusti keskimäärin 3,7 % matkustajista. Viime vuonna luku oli 3,3 %. Tarkastelujaksolla

määrättiin tarkastusmaksuja noin 3,6 milj. arvosta, jossa oli kasvua viime vuoteen verrattuna 0,2 miljoonaa euroa.

Päästöt pienenevät, turvallisuus parani

Bussiliikenteen päästötaso syysliikenteessä 2011 on kaluston uusiutumisen ja biopolttoaineen käytön seurauksena alentunut viime vuoteen verrattuna. Vuoden 2012 alussa alkavassa liikenteessä saadaan Helsingin seudun ensimmäiset hybridibussit koeluontoiseen käyttöön linjalla 24. Syksyllä 2011 järjestettiin kilpailukierros 22, johon sisältyy yhteensä 166 auton liikennöinti seutulinjalla sekä Espoon, Vantaan ja Keravan sisäisessä liikenteessä. Kilpailun tulokset ratkeavat joulukuussa. Tarkoitus on ottaa käyttöön erillinen ympäristöbonus, jonka toteutustavasta HSL:n hallitus päättää loppuvuodesta 2011.

Joukkoliikenteen turvallisuusstrategiaa viimeistellään. HSL laatii lisäksi vuosille 2011 - 2016 turvallisuuden toimenpideohjelman ja sen vaikuttavuudelle mittarit. Tarkastelukaudella Helsingin keskusta-alueen bussiterminaaleissa keväällä aloitettu tehostettu vartiointi muutettiin pysyväksi, mikä on lisännyt turvallisuutta.

Toimi!-hanke eteni, pysäkki-informaatiota kehitetään

Yritysmyyntin asiakaspalvelutehtävät sekä matkakorttien varastointiin ja jakeluun liittyvät tehtävät siirtyivät syyskuun alussa talousyksiköstä Matkustajapalvelut-osaston asiakaspalveluun. Talousyksikköön jäivät laskutukseen ja kirjanpitoon liittyvät tehtävät.

Laskutusta ja perintää hoidetaan nykyisin tarkastusmaksuyksikössä ja talousyksikössä. Näiden tehtävien keskittämistä talousyksikköön vuoden 2012 alussa valmistellaan osana HSL:n uutta talouden ja toiminnan Toimi!-ohjausjärjestelmää. Toimi!-järjestelmähanke toteutetaan vuosina 2011 - 2013 siten, että taloushallinnon, palkkahallinnon sekä henkilöstöhallinnon perustoimintojen käyttöönotto toteutetaan vuoden 2012 alkuun mennessä. Taloussuunnittelun ja analysoinnin projekti aloitettiin syyskuussa tavoitteena uuden järjestelmän käyttöönotto 1.7.2012.

HSL järjesti syyskuussa Autottoman päivän 12. kerran Suomessa. Tämän vuoden teemana oli "Valitse viisaasti liikenteessä". Autotonta päivää vietettiin Suomessa 12. kertaa. Tarina-kampanja jatkui syyskuussa ulkomainonnassa ja keräsi matkustajien tarinoita Facebookiin. Lokakuun lopussa 684 matkustajaa oli jakanut oman matkakertomuksensa HSL:lle. Lokakuussa HSL kokeili uudentyypisiä pysäkkiaikatauluja tietyillä pysäkeillä ja keräsi matkustajien mielipiteitä pysäkki-informaation jatkokehitystä varten. Loppuvuonna HSL kampanjoi työmatkasetelin käyttöönottoa yrityksissä suoraan työntekijöille.

2 Toiminnan tunnusluvut

2.1. Joukkoliikenteen kulkumuoto-osuus

Joukkoliikenteen osuus pääkaupunkiseudun asukkaiden moottoriajoneuvomatkoista alueella oli 42 prosenttia vuonna 2008. Tieto on peräisin Laajaan liikennetutkimukseen (LITU 2008) kuuluvasta Henkilöhaastattelututkimuksesta. Edellisessä vastaavassa tutkimuksessa vuonna 2000 joukkoliikenteen osuus oli 44 prosenttia.

Joukkoliikenteen kulkumuoto-osuuden pienentyminen johtuu ennen kaikkea siitä, että maankäyttö ja liikkuminen ovat lisääntyneet voimakkaasti pääkaupunkiseudun reuna-alueilla, joilla kuljetaan paljon henkilöautoilla. Sen sijaan Helsingin sisällä sekä kantakaupungin ja muun pääkaupunkiseudun välillä joukkoliikenteen kulkutapaosuus on pysynyt ennallaan tai hieman kasvanut.

2.2. Matkustajamäärät ja lipputulot

Matkustajamäärät 1.1.-30.9.

	2011	2010	Muutos %
Raitiovaunu	38,7	39,8	- 2,8
Metro	45,3	41,5	9,2
Bussi yhteensä	126,2	119,9	5,2
Helsinki sis.	64,9	62,2	4,3
Espoo sis.	10,7	10,3	4,1
Vantaa sis.	8,5	8,4	0,6
Kerava sis.	0,1	0,1	10,9
Kirkkonummi sis.	0,3	0,2	13,5
Seutuliikenne	40,6	37,7	7,6
U-liikenne	1,0	0,9	17,1
SL lautta	1,4	1,3	4,0
Yhteensä	211,6	202,6	4,4

Joukkoliikenteen matkustajalaskentoja toteutettiin raportointijaksolla sekä automaattisin että manuaalisin laskennoin. Nousijamäärät tilastoidaan kuukausittain lukuun ottamatta VR:n lähiliikennettä, jossa nousijamäärät tilastoidaan toistaiseksi vain vuositasolla.

Syyskuun 2011 loppuun mennessä HSL:n joukkoliikenteessä (VR:n lähiliikennettä lukuun ottamatta) tehtiin 211,6 miljoonaa matkaa, mikä on 4,4 prosenttia enemmän kuin viime vuonna vastaavana aikana.

Matkoja tehtiin aiempaa enemmän kaikissa liikennemuodoissa lukuun ottamatta raitiolinjoja. Raitioliikenteen matkustajamäärää ovat vähentäneet muun muassa ankarien talvikelien aiheuttamat liikennöintiongelmien sekä kesän ratatöistä seuranneet poikkeusjärjestelyt. Raitio- ja metroliikenteen matkustajamäärien erisuuntaista kehitystä selittää osittain se, että Rautatien

metroasema oli alkuvuonna 2010 vesivahingon johdosta kiinni. Tästä syystä matkustajamäärät olivat ko. vuonna metrolienteessä tavanomaista pienemmät ja raitioliikenteessä puolestaan suuremmat.

Lipputulot 1.1.-30.9.

	1.1.-30.9.2010	1.1.-30.9.2011	Ero 2010 - 2011	
	€	€	€	%
Lipputulot yhteensä	177 266 755	185 629 921	8 363 166	4,7 %
Seutuliikenteen lipputulot	67 682 329	71 184 584	3 502 255	5,2 %
Lähiseutuliikenteen lipputulot (LS2)	1 020 011	1 136 686	116 676	11,4 %
Lähiseutuliikenteen lipputulot (LS3)	4 823 706	5 239 795	416 089	8,6 %
Helsingin sisäiset lipputulot	87 135 165	90 584 080	3 448 915	4,0 %
Espoon sisäiset lipputulot	9 179 602	9 612 016	432 414	4,7 %
Kauniaisten sisäiset lipputulot	60 858	63 766	2 908	4,8 %
Vantaan sisäiset lipputulot	6 903 461	7 265 562	362 101	5,2 %
Keravan sisäiset lipputulot	188 962	230 219	41 257	21,8 %
Kirkkonummen sisäiset lipputulot	272 662	313 213	40 551	14,9 %

Lipputuloja vuonna 2011 arvioidaan kertyvän yhteensä 254,2 milj. euroa, 7,4 milj. euroa (3 %) talousarviossa arvioitua enemmän. Alkuvuoden vahva lipputulosten kasvu näyttää syys-lokakuussa tasaantuneen.

Liputta matkustaneet 1.1. – 30.9. (%)

	2010	2011
Metro/laituri	4,57	4,21
Metro/vaunu	3,21	3,47
Raitiovaunu	3,13	3,44
Lähijuna	4,74	5,37

Liputta tai virheellisellä matkalipulla matkusti keskimäärin 3,7 prosenttia matkustajista (2010: 3,3 %). Eniten liputta matkustavia oli lähijunaliikenteessä 5,37 prosenttia (2010: 4,74 %). Liputta matkustavien osuuden kasvuun lähijunissa on vaikuttanut tarkastustoiminnan kohdentaminen ajankohtiin ja rataosuuksille, joissa liputtomien osuus on korkea.

2.3. Asiakastytyväisyys

HSL:n asiakastytyväisyystutkimuksen syyskuussa julkaistu kevään 2011 (17.1.–13.5.) tulosraportti perustuu 23 195 matkustajalta kerättyihin vastauksiin. VR:n lähijunissa tehtiin kyselyitä keväällä 2011 ensimmäistä kertaa.

Matkustajien antama yleisarvosana liikennemuodoittain

	kevät 2008	syksy 2008	kevät 2009	syksy 2009	kevät 2010	syksy 2010	kevät 2011
Raitiovaunu	4,02	4,00	4,06	4,08	4,03	4,12	4,03
Bussi	3,96	3,93	3,97	3,98	3,98	4,00	3,95
Metro	4,18	4,10	4,11	4,18	4,15	4,13	4,08
Yhteensä	4,02	3,98	4,01	4,04	4,02	4,05	3,99
VR:n lähiliikenne*	-	-	-	-	-	-	3,72
Yhteensä	4,02	3,98	4,01	4,04	4,02	4,05	3,95

*VR:n lähiliikenteessä tutkimusta on tehty kevästä 2011 alkaen.

Matkustajat antoivat keväällä 2011 HSL:n joukkoliikenteelle yleisarvosanan 3,95 (asteikko 1–5). Matkustajista 82 prosenttia antoi HSL-alueen joukkoliikenteelle hyvän tai erittäin hyvän yleisarvosanan (4 ja 5). Huonon tai erittäin huonon yleisarvosanan (1 ja 2) antoi ainoastaan kaksi prosenttia matkustajista.

Pääsääntöisesti matkustajat ovat tyytyväisimpiä metroliikenteeseen. VR:n lähijunaliikenteessä tyytymättömyys kohdistui etenkin aikataulussa pysymiseen sekä matkanteon sujuvuuteen.

Matkustajien bussiliikenteelle antama yleisarvosana liikennöintialueittain

	kevät 2008	syksy 2008	kevät 2009	syksy 2009	kevät 2010	syksy 2010	kevät 2011
Helsingin sisäinen	3,99	3,96	4,01	4,04	4,02	4,08	3,96
Espoon sisäinen	3,89	3,88	3,91	3,91	3,90	3,93	3,90
Vantaan sisäinen	3,85	3,85	3,82	3,87	3,86	3,85	3,86
Keravan sisäinen	3,83	3,95	3,96	4,04	3,89	3,87	4,03
Seutuliikenne	3,95	3,90	3,96	3,94	3,95	3,94	3,97
Yhteensä	3,96	3,93	3,97	3,98	3,98	4,00	3,95

Keskimäärin matkustajat ovat tyytyväisimpiä Keravan sisäiseen liikenteeseen sekä seutuliikenteeseen. Tyytyväisyysjärjestys kuitenkin vaihtelee eri osatekijöissä.

Matkustajien bussiliikennöitsijöille antama kokonaisarvosana

	kevät 2008	syksy 2008	kevät 2009	syksy 2009	kevät 2010	syksy 2010	kevät 2011
Etelä-Suomen Linjaliikenne	4,08	4,10	4,10	4,07	4,06	3,99	3,98
Helsingin Bussiliikenne	3,82	3,79	3,86	3,89	3,90	3,93	3,78
Nobina	3,83	3,87	3,82	3,91	3,83	3,87	3,75
Pohjolan Kaupunkiliikenne	4,15	3,86	3,90	4,00	3,99	4,02	3,91
Veolia	3,87	3,90	3,89	3,94	3,91	3,94	3,87
Westendin Linja	4,08	4,08	4,06	4,03	4,06	4,04	3,90
Åbergin Linja	4,23	4,02	3,96	4,06	4,22	4,16	4,29
Tammelundin liikenne	-	-	-	-	-	-	3,77
Bussiliikenne yhteensä	3,84	3,82	3,85	3,89	3,88	3,92	3,81

Liikennöitsijöistä kaikkein tyytyväisimpiä oltiin Åbergin Linjaan. Keskimäärin alhaisimmat arvosanat annettiin Nobina Finlandille ja Tammelundin Liikenteelle. Åbergin Linjaa lukuun ottamatta kaikkien liikennöitsijöiden saamat arvosanat heikkenivät hieman vuodesta 2010.

Bussilinjoista korkein kokonaisarvosana annettiin kevään 2011 kyselyssä seutulinjalle 105 (Kamppi – Tapiola – Mankkaa). Heikoimman arvosanan matkustajat antoivat seutulinjalle 518 (Sörnäinen – Kuninkaanmäki).

Raitiovaunuliikenteessä korkeimman kokonaisarvosanan sai linja 10 (Kirurgi – Pikku Huopalahti) ja alhaisimman linja 9 (Kolmikulma – Kallio – Itä-Pasila).

Lähijunaliikenteessä korkein kokonaisarvosana annettiin A-junalle (Leppävaara) ja alhaisin S-junalle (Kirkkonummi).

2.4. Luotettavuus

Ajetut lähdöt

Kulkumuoto	Tavoite 2011	Luotettavuus 2011/1-9	Luotettavuus 2010
Bussiliikenne	99,88	99,79	99,83
Metro	99,90	99,94	99,93
Raitiovaunu	99,00	98,67	98,57
Lähijuna	98,00	97,30	95,05

Luotettavuuden tunnuslukuna on ajettujen lähtöjen %-osuus suunnitelluista lähdöistä.

Talvella lähijunaliikenteen liikenteen täsmällisyys oli heikko ja junakalustoa oli vikojen takia poissa käytöstä. Junaliikenteen luotettavuuden parantamiseksi tulevina talvina Liikennevirasto, VR ja HSL laativat yhteisen toimenpideohjelman.

Bussiliikenteessä ajamattomien lähtöjen määrä nousi jopa kolminkertaiseksi vuoden keskiarvoon verrattuna. Talven sääolot aiheuttivat runsaasti peltivaurioita ja muita vikoja, joiden korjaaminen

sekoitti bussikaluston käytön liikenteessä. Raitioliikenteessä eniten häiriöitä aiheutti autojen virheellinen pysäköinti lumivallien takia. Metron ja Suomenlinnan lautan luotettavuus pysyi erittäin korkeana, ja näissä liikennemuodoissa tavoitetaso saavutetaan selvästi myös koko vuonna.

HSL ja VR sopivat toukokuussa syksyn liikenteen muutospaketista, jolla parannetaan lähiliikenteen luotettavuutta ja varaudutaan talviolosuhteisiin. Elokuussa VR perui joinakin päivinä huomattavan määrän kaupunkiratojen junavuoroja henkilökuntapulan (konduktöörin vähyden) takia. HSL teki VR:lle reklamaation lähijunaliikenteen hoidon ongelmista.

Raitioliikenteessä on ollut runsaasti poikkeusjärjestelyjä työmaiden ja tapahtumien takia.

2.5. Turvallisuus

Järjestykseen ja turvallisuuteen tyytyväisten matkustajien %-osuus asiakastyytyväisyystutkimusten mukaan

	2009	2010	2011
Raitiovaunu	77	77	79
Metro	73	78	79
Bussi	93	93	93
VR:n lähijuna*	-	-	87

*VR:n lähiliikenteessä tutkimusta on tehty kevästä 2011 alkaen.

Bussiliikenne koetaan kaikkein turvallisimmaksi. Bussiliikenteen matkustajista 93 prosenttia arvioi matkanteon sujuvan ilman järjestyshäiriöitä. Metro- ja raitiovaunuliikenteessä matkustajista hieman alle 80 prosenttia kokee matkan sujuvan ilman järjestyshäiriöitä. Turvallisuuden mittareita kehitetään HSL:ssä osana joukkoliikenteen turvallisuusstrategiaa.

2.6. Päästöt

Bussiliikenteen päästöt (tonnia)

	2010	2011 (arvio)	Muutos (%)
Hiilidioksidi (CO ₂)	112 795	108 145	-4,1
Typen oksidit (NO _x)	879,4	794,5	-9,7
Pienhiukkaset (PM)	14,6	12,7	-13,1

Kaluston uusiutumisen ja biopolttoaineen käytön ansiosta bussiliikenteen päästötaso on alentunut syysliikenteessä 2011 vuoden 2010 tasoon verrattuna.

3 Talouden tunnusluvut

3.1. Talouskatsaus

Osavuositarkastuksen sisältämä vuosiennuste perustuu syyskuun 2011 toteutumatietoihin. Ennusteen vertailussa on käytetty hallituksen 25.10.2011 (§ 148) yhtymäkokoukselle esittämän muutetun talousarvion tietoja.

Toimintatulot

HSL:n toimintatulojen arvioidaan olevan yhteensä 520,7 milj. euroa. Ennuste ylittää talousarvion 8,7 milj. eurolla (1,7 %). Tuloista 48,8 % on lipputuloja ja 48,2 % kuntaosuuksia.

Lipputulot

Vuoden 2010 viimeisellä neljänneksellä alkanut suotuisa matkustajamäärän kehitys on jatkunut vuoden 2011 alkupuolella. Vuonna 2010 nousut lisääntyivät 2,3 % edellisvuodesta. Vuoden 2011 yhdeksän ensimmäisen kuukauden aikana nousujen määrä HSL-liikenteessä kasvoi 4,4 %. Talousarvio perustui 2 %:n kasvuun.

Lipputuloja arvioidaan kertyvän yhteensä 254,2 milj. euroa, 7,4 milj. euroa talousarviossa arvioitua enemmän. Lippujen hintoja korotettiin vuoden alussa keskimäärin yhdellä prosentilla.

Kuntaosuudet

HSL:n jäsenkunnat maksavat kuntaosuuksina ne HSL:n menot, joita ei voida kattaa lipputuloilla ja muilla tuloilla. Kuntaosuudet muodostuvat operointikustannusten, yleiskustannusten ja infrakustannusten kuntaosuuksista. Kuntaosuudet ovat yhteensä 250,8 milj. euroa.

Muut toimintatulot

Muut toimintatulot, yhteensä 15,7 milj. euroa, koostuvat pääosin valtion tuista, tarkastusmaksutuloista ja liikennöitsijöiltä laskutettavista matkakorttilaitteista ja taukotilojen vuokrista.

Valtion tuki suurten kaupunkien joukkoliikenteelle, 6,2 milj. euroa, jäänee talousarviosta 0,3 milj. euroa.

Tarkastusmaksutulojen arvioidaan olevan yhteensä 4,6 milj. euroa, mikä ylittää talousarvion noin 0,5 milj. euroa. Tarkastusmaksutuloista muihin kuluihin kirjattavien luottotappioiden ja luottotappiovarauksen määrän arvioidaan olevan yhteensä noin 1,8 milj. euroa.

Vuokratuottoja arvioidaan kertyvän 2,1 milj. euroa, 0,4 milj. euroa talousarviota enemmän.

Toimintamenot

HSL:n toimintamenojen arvioidaan olevan yhteensä 517,8 milj. euroa (muutettu TA 519,4 milj. euroa). Toimintamenoista 496,6 milj. euroa on palvelujen ostomenoja (95,9 %).

Operointikustannukset

Joukkoliikenteen operointikustannukset ovat ennusteen mukaan 409,1 milj. euroa, 79,0 % toimintamenoista.

Bussiliikenne

Bussiliikenteen kustannukset ovat ennusteen mukaan yhteensä 270,7 milj. euroa. Bussiliikenteen kustannustason arvioidaan nousevan noin 5,0 % lähinnä polttoaineiden hintojen nousun seurauksena. Talousarviossa on varauduttu 3,2 %:n nousuun.

Junaliikenne

Junaliikenteen kustannukset ovat arvion mukaan yhteensä 63,5 milj. euroa. Korvauksia pienentävät liikennehäiriöt, joiden vuoksi vuoroja jäi ajamatta ja jotka johtavat myös sanktioihin.

Metro-, raitio- ja lauttaliikenne

Metroliikenteen kustannusten arvioidaan olevan 24,8 milj. euroa.

Raitioliikenteen kustannuksiksi arvioidaan 46,4 milj. euroa.

Lauttaliikenteen kustannuksiksi on arvioitu 3,7 milj. euroa.

Infrakustannukset

Infrakustannuksiksi on arvioitu 64,0 milj. euroa. Infrakustannukset sisältävät kustannukset Helsingiltä 61,0 milj. euroa, Espoolta 2,2 milj. euroa, Vantaalta 0,7 milj. euroa, Keravalta 0,06 milj. euroa sekä Kirkkonummelta 0,03 milj. euroa.

Muut toimintamenot

Muiden toimintamenojen kuin operointi- ja infrakustannusten määräksi arvioidaan 44,7 milj. euroa (Muut.TA 46,1 milj. euroa).

Henkilöstökulujen arvioidaan olevan 15,5 milj. euroa ja alittavan muutetun talousarvion 0,6 milj. eurolla.

Muiden ulkopuolisilta hankittavien palvelujen ostojen arvioidaan olevan yhteensä 23,5 milj. euroa, noin 0,5 milj. euroa alle muutetun talousarvion. Muut palvelujen ostot sisältävät mm. IT-palvelut, laitteiden huoltopalvelut, matkakortin jälleenmyyjille maksettavat lipunmyyntipalkkiot, painatukset, ilmoitus- ja mainospaikat, kaupungeille maksettavat korvaukset staattisen informaation hoidosta, HKL:lle maksettavat korvaukset infolaitteista ja Helmistä sekä vartiointipalvelut.

Vuokrakulujen arvioidaan olevan yhteensä 2,7 milj. euroa, 0,3 milj. euroa alle muutetun talousarvion. Vuokrakulut sisältävät mm. kaupungeille maksettavat kuljettajien sosiaalitulojen vuokrat.

Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden kustannusten noin 0,8 milj. euroa sekä muiden kulujen 2,2 milj. euroa. Nämä erät toteutunevat lähes muutetun talousarvion mukaisina.

Muut toimintamenot sisältävät myös Metropol-hankkeen kuluja noin 0,2 milj. euroa.

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoituksen nettokustannukset ovat talousarviossa 0,3 milj. euroa. Pitkäaikaista lainaa arvioitiin tarvittavan 12 milj. euroa. Pitkäaikaista rahoitusta ei vuoden 2011 aikana tarvita, lyhytaikaista rahoitusta tullaan käyttämään vain satunnaisesti. Korkotuotot ylittävät rahoituskulut ja rahoituksen nettotuotoiksi arvioidaan jäävän 0,3 milj. euroa.

Poistot

Suunnitelmapoistot ovat yhteensä 4,8 milj. euroa, ja ne toteutunevat noin 0,5 milj. euroa alkuperäistä talousarviota pienempinä.

Tilikauden tulos ja yli/alijäämä

Tilikauden tuloksen rahoituserien ja poistojen jälkeen arvioidaan olevan 1,6 milj. euroa alijäämäinen, kun alkuperäinen talousarvio on 3,6 milj. euroa alijäämäinen.

3.2. Investoinnit

Vuoden 2011 investointimenojen arvioidaan olevan yhteensä 7,5 milj. euroa, mikä alittaa talousarvion 4,2 milj. eurolla (35,9 %). Investointimenoista, 2,5 milj. euroa liittyy nykyisen matkakorttijärjestelmän ylläpitoon ja lippu- ja informaatiojärjestelmän (LIJ 2014) rakentamiseen liittyviin hankintoihin. Muiden operatiivisten tietojärjestelmien, lähiverkon kehittämiseen ja ylläpitoon käytetään arvion mukaan 5,0 milj. euroa. Talousarvion alittuminen aiheutuu pääosin siirtävistä matkakorttijärjestelmän hankkeista.

Investointien poistot ja rahoituksen nettomenot sisältyvät kuntaosuuslaskennassa yleiskustannuksiin.

3.3. Tuloslaskelma

HSL yhteensä	TP2010	TA2011	Muut. TA2011 ¹⁾	ENN2011	Muutos Enn./Muut.TA11		Muutos Enn./TP10		Tot. €	Tot. - %	
	€	€	€	€	€	%	€	%	1.1.-30.9.2011	Tot./Muut. TA	Tot./ENN.
Toimintatuotot	492 815 014	511 999 500	511 999 500	520 729 443	8 729 943	1,7 %	27 914 429	5,7 %	380 713 544	74,4 %	73,1 %
Myyntituotot	244 126 329	247 404 000	247 404 000	254 867 000	7 463 000	3,0 %	10 740 671	4,4 %	186 167 933	75,2 %	73,0 %
Lipputulot yhteensä	243 464 651	246 835 000	246 835 000	254 195 000	7 360 000	3,0 %	10 730 349	4,4 %	185 629 921	75,2 %	73,0 %
Seutuliikenteen lipputulot	92 921 274	94 307 000	94 307 000	97 336 000	3 029 000	3,2 %	4 414 726	4,8 %	71 184 584	75,5 %	73,1 %
Lähiseutuliikenteen lipputulot (LS2)	1 433 363	1 525 000	1 525 000	1 769 000	244 000	16,0 %	335 637	23,4 %	1 136 686	74,5 %	64,3 %
Lähiseutuliikenteen lipputulot (LS3)	6 688 841	6 947 000	6 947 000	7 076 000	129 000	1,9 %	387 159	5,8 %	5 239 795	75,4 %	74,1 %
Helsingin sisäiset lipputulot	119 287 783	120 670 000	120 670 000	123 763 000	3 093 000	2,6 %	4 475 217	3,8 %	90 584 080	75,1 %	73,2 %
Espoon sisäiset lipputulot	12 760 920	12 976 000	12 976 000	13 305 000	329 000	2,5 %	544 080	4,3 %	9 612 016	74,1 %	72,2 %
Kauniaisten sisäiset lipputulot	84 115	85 000	85 000	89 000	4 000	4,7 %	4 885	5,8 %	63 766	75,0 %	71,6 %
Vantaan sisäiset lipputulot	9 625 274	9 667 000	9 667 000	10 112 000	445 000	4,6 %	486 726	5,1 %	7 265 562	75,2 %	71,9 %
Keravan sisäiset lipputulot	276 415	272 000	272 000	332 000	60 000	22,1 %	55 585	20,1 %	230 219	84,6 %	69,3 %
Kirkkonummen sisäiset lipputulot	386 666	386 000	386 000	413 000	27 000	7,0 %	26 334	6,8 %	313 213	81,1 %	75,8 %
Muut myyntituotot yhteensä	661 677	569 000	569 000	672 000	103 000	18,1 %	10 323	1,6 %	538 012	94,6 %	80,1 %
Korttimaksut	661 677	569 000	569 000	672 000	103 000	18,1 %	10 323	1,6 %	538 012	94,6 %	80,1 %
Korvaukset kunnilta	235 088 077	250 811 000	250 811 000	250 811 000	0	0,0 %	15 722 923	6,7 %	188 108 253	75,0 %	75,0 %
Kuntaosuudet	233 883 275	250 811 000	250 811 000	250 811 000	0	0,0 %	16 927 725	7,2 %	188 108 253	75,0 %	75,0 %
Muut yhteistoimintakorvaukset	1 204 802	0	0	0	0		-1 204 802	-100,0 %	0	-	-
Muut myyntituotot	1 261 062	1 260 000	1 260 000	1 195 308	-64 692	-5,1 %	-65 754	-5,2 %	896 481	71,1 %	75,0 %
Muut myyntituotot	1 261 062	1 260 000	1 260 000	1 195 308	-64 692	-5,1 %	-65 754	-5,2 %	896 481	71,1 %	75,0 %
Maksutuotot	4 010 434	4 050 000	4 050 000	4 600 000	550 000	13,6 %	589 566	14,7 %	3 603 522	89,0 %	78,3 %
Tarkastusmaksut	4 010 434	4 050 000	4 050 000	4 600 000	550 000	13,6 %	589 566	14,7 %	3 603 522	89,0 %	78,3 %
Tuet ja avustukset	5 955 496	6 723 500	6 723 500	6 787 127	63 627	0,9 %	831 631	14,0 %	283 434	4,2 %	4,2 %
Valtion tuki	5 784 937	6 713 500	6 713 500	6 370 000	-343 500	-5,1 %	585 063	10,1 %	107 428	1,6 %	1,7 %
Muut tuet ja avustukset	170 559	10 000	10 000	417 127	407 127	4071,3 %	246 568	144,6 %	176 006	1760,1 %	42,2 %
Vuokratuotot	1 920 545	1 651 000	1 651 000	2 088 000	437 000	26,5 %	167 455	8,7 %	1 413 986	85,6 %	67,7 %
Rakennusten vuokrat	547 658	351 000	351 000	780 000	429 000	122,2 %	232 342	42,4 %	390 591	111,3 %	50,1 %
Koneiden- ja laitteiden vuokrat	1 372 887	1 300 000	1 300 000	1 308 000	8 000	0,6 %	-64 887	-4,7 %	1 023 395	78,7 %	78,2 %
Muut toimintatuotot	453 071	100 000	100 000	381 008	281 008	281,0 %	-72 063	-15,9 %	239 935	239,9 %	63,0 %
Maksumuistutusmaksut	186	0	0	173	173		-13	-6,9 %	173	-	-
Muut tuotot	452 885	100 000	100 000	380 835	280 835	280,8 %	-72 050	-15,9 %	239 762	239,8 %	63,0 %

HSL yhteensä	TP2010	TA2011	Muut. TA2011 ¹⁾	ENN2011	Muutos Enn./Muut.TA11		Muutos Enn./TP10		Tot. €	Tot. - %	
	€	€	€	€	€	%	€	%	1.1.-30.9.2011	Tot./Muut. TA	Tot./ENN.
Toimintakulut	-483 356 970	-509 949 928	-519 349 928	-517 816 786	1 533 142	-0,3 %	-34 459 816	7,1 %	-376 747 990	73,9 %	72,8 %
<i>Palkat ja palkkiot</i>	-11 763 224	-12 267 705	-12 367 705	-12 260 713	106 992	-0,9 %	-497 489	4,2 %	-9 056 782	73,2 %	73,9 %
<i>Henkilösivukulut</i>	-2 631 096	-3 676 659	-3 676 659	-3 196 671	479 988	-13,1 %	-565 575	21,5 %	-2 218 545	60,3 %	69,4 %
Henkilöstökulut yhteensä	-14 394 320	-15 944 364	-16 044 364	-15 457 384	586 980	-3,7 %	-1 063 064	7,4 %	-11 275 327	70,3 %	72,9 %
Palvelujen ostot yhteensä	-464 148 971	-489 877 633	-497 239 408	-496 587 467	651 941	-0,1 %	-32 438 496	7,0 %	-362 091 921	72,8 %	72,9 %
Liikenteen operointikustannukset yhteensä	-383 868 261	-408 517 000	-409 180 000	-409 076 000	104 000	0,0 %	-25 207 739	6,6 %	-299 863 357	73,3 %	73,3 %
Bussiliikenteen operointikustannukset	-251 787 494	-267 451 000	-270 598 000	-270 690 000	-92 000	0,0 %	-18 902 506	7,5 %	-198 807 186	73,5 %	73,4 %
Junaliikenteen operointikustannukset	-59 837 145	-65 334 000	-63 380 000	-63 444 000	-64 000	0,1 %	-3 606 855	6,0 %	-46 492 877	73,4 %	73,3 %
Metrolilikenteen operointikustannukset	-24 323 049	-24 709 000	-24 815 000	-24 815 000	0	0,0 %	-491 951	2,0 %	-18 503 979	74,6 %	74,6 %
Raitioliikenteen operointikustannukset	-44 869 432	-47 100 000	-46 660 000	-46 400 000	260 000	-0,6 %	-1 530 568	3,4 %	-34 437 473	73,8 %	74,2 %
Lauttaliikenteen operointikustannukset	-3 051 140	-3 923 000	-3 727 000	-3 727 000	0	0,0 %	-675 860	22,2 %	-1 621 842	43,5 %	43,5 %
Infrapalvelut yhteensä	-59 107 964	-59 137 225	-64 036 000	-64 036 000	0	0,0 %	-4 928 036	8,3 %	-46 551 214	72,7 %	72,7 %
Bussiliikenteen infrapalvelut	-3 117 894	-336 000	-3 589 000	-3 589 000	0	0,0 %	-471 106	15,1 %	-1 695 755	47,2 %	47,2 %
Junaliikenteen infrapalvelut	-1 003 832	-681 793	-1 873 000	-1 873 000	0	0,0 %	-869 168	86,6 %	-1 265 893	67,6 %	67,6 %
Metrolilikenteen infrapalvelut	-38 742 238	-40 793 218	-41 293 000	-41 293 000	0	0,0 %	-2 550 762	6,6 %	-30 594 915	74,1 %	74,1 %
Raitioliikenteen infrapalvelut	-16 104 000	-17 200 754	-17 146 000	-17 146 000	0	0,0 %	-1 042 000	6,5 %	-12 900 564	75,2 %	75,2 %
Lauttaliikenteen infrapalvelut	-140 000	-125 460	-135 000	-135 000	0	0,0 %	5 000	-3,6 %	-94 086	69,7 %	69,7 %
Muut palvelujen ostot yhteensä	-21 172 746	-22 223 408	-24 023 408	-23 475 467	547 941	-2,5 %	-2 302 721	10,9 %	-15 677 350	65,3 %	66,8 %
Lipunmyyntipalkkiot	-5 173 233	-5 361 000	-5 361 000	-5 220 000	141 000	-2,6 %	-46 767	0,9 %	-3 886 930	72,5 %	74,5 %
Toimistopalvelut	-15 805	-97 000	-97 000	-67 850	29 150	-30,1 %	-52 045	329,3 %	-44 973	46,4 %	66,3 %
Pankkipalvelut	-67 192	-66 500	-66 500	-66 500	0	0,0 %	692	-1,0 %	-48 689	73,2 %	73,2 %
IT-palvelut	-4 902 031	-5 180 570	-5 380 570	-5 391 692	-11 122	0,2 %	-489 661	10,0 %	-3 835 305	71,3 %	71,1 %
Asiantuntijapalvelut	-3 321 824	-3 743 880	-3 743 880	-3 620 560	123 320	-3,3 %	-298 736	9,0 %	-1 627 942	43,5 %	45,0 %
Painatukset	-1 180 841	-1 256 160	-1 256 160	-1 176 641	79 519	-6,3 %	4 200	-0,4 %	-1 053 662	83,9 %	89,5 %
Ilmoitukset ja mainonta	-711 099	-736 500	-736 500	-1 037 846	-301 346	40,9 %	-326 747	45,9 %	-473 480	64,3 %	45,6 %
Posti- ja telepalvelut (tietoliikennepalv.)	-842 800	-747 500	-747 500	-812 205	-64 705	8,7 %	30 595	-3,6 %	-511 415	68,4 %	63,0 %
Vakuutukset	-42 687	-79 500	-79 500	-45 700	33 800	-42,5 %	-3 013	7,1 %	-35 386	44,5 %	77,4 %
Puhtaanapito- ja pesulapalvelut	-86 630	-92 500	-92 500	-93 757	-1 257	1,4 %	-7 127	8,2 %	-57 662	62,3 %	61,5 %
Rakennusten rak.- ja kunn.pitopalv.	-21 783	-34 220	-34 220	-28 000	6 220	-18,2 %	-6 217	28,5 %	-12 680	37,1 %	45,3 %
Kon., kal. ja laitt. rak.- ja kunn.pitopalv.	-1 604 805	-1 269 200	-1 769 200	-1 827 163	-57 963	4,6 %	-222 358	13,9 %	-1 327 466	75,0 %	72,7 %
Majoitus- ja ravitsemispalvelut	-75 503	-77 000	-77 000	-101 780	-24 780	32,2 %	-26 277	34,8 %	-67 900	88,2 %	66,7 %
Lounassetelit	-260 272	-226 087	-226 087	-230 500	-4 413	2,0 %	29 772	-11,4 %	-165 935	73,4 %	72,0 %
Matkustuspalvelut	-175 491	-148 000	-148 000	-193 800	-45 800	30,9 %	-18 309	10,4 %	-137 605	93,0 %	71,0 %
Kuljetuspalvelut (tavarakuljetukset)	-176 535	-201 600	-201 600	-180 515	21 085	-10,5 %	-3 980	2,3 %	-129 659	64,3 %	71,8 %

HSL yhteensä	TP2010	TA2011	Muut. TA2011 ¹⁾	ENN2011	Muutos Enn./Muut.TA11		Muutos Enn./TP10		Tot. €	Tot. - %	
	€	€	€	€	€	%	€	%	1.1.-30.9.2011	Tot./Muut. TA	Tot./ENN.
Koulutuspalvelut	-238 452	-325 500	-325 500	-270 500	55 000	-16,9 %	-32 048	13,4 %	-167 926	51,6 %	62,1 %
Terveyspalvelut	-238 451	-139 600	-139 600	-298 453	-158 853	113,8 %	-60 002	25,2 %	-239 233	171,4 %	80,2 %
Vartiointipalvelut	-11 082	-82 000	-282 000	-253 500	28 500	-34,8 %	-242 418	2187,4 %	-17 747	6,3 %	7,0 %
Muut palvelut	-2 026 229	-2 359 091	-3 259 091	-2 558 505	700 586	-29,7 %	-532 276	26,3 %	-1 835 753	56,3 %	71,8 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 036 726	-916 220	-754 445	-837 169	-82 724	9,0 %	199 557	-19,2 %	-540 926	71,7 %	64,6 %
Toimisto- ja atk-tarvikkeet	-122 746	-124 000	-73 000	-75 400	-2 400	1,9 %	47 346	-38,6 %	-52 350	71,7 %	69,4 %
Atk-ohjelmat/laitteet	-94 195	-148 200	-47 200	-67 100	-19 900	13,4 %	27 095	-28,8 %	-28 816	61,1 %	42,9 %
Matkakortit ja liput	-363 963	-300 000	-247 025	-286 200	-39 175	13,1 %	77 763	-21,4 %	-125 632	50,9 %	43,9 %
Kirjallisuus	-15 195	-16 870	-16 870	-14 980	1 890	-11,2 %	215	-1,4 %	-10 124	60,0 %	67,6 %
Elintarvikkeet	-38 775	-42 000	-42 000	-48 660	-6 660	15,9 %	-9 885	25,5 %	-38 964	92,8 %	80,1 %
Vaatteisto	-55 692	-106 700	-130 700	-147 200	-16 500	15,5 %	-91 508	164,3 %	-126 489	96,8 %	85,9 %
Lääkkeet ja hoitotarvikkeet	-197	-1 100	-300	-500	-200	18,2 %	-303	154,2 %	-14	4,8 %	2,9 %
Siivous- ja puhdistusaineet	-791	-10 100	-4 100	-4 112	-12	0,1 %	-3 321	419,9 %	-2 451	59,8 %	59,6 %
Poltto- ja voiteluaineet	-54 379	-18 500	-18 500	-23 300	-4 800	25,9 %	31 079	-57,2 %	-15 046	81,3 %	64,6 %
Lämmitys, sähkö ja vesi	-7 129	-15 000	-26 000	-34 825	-8 825	58,8 %	-27 696	388,5 %	-18 398	70,8 %	52,8 %
Kalusto	-113 211	-46 500	-61 500	-73 210	-11 710	25,2 %	40 001	-35,3 %	-48 174	78,3 %	65,8 %
Rakennusmateriaali	-13 448	-11 550	-11 550	-15 000	-3 450	29,9 %	-1 552	11,5 %	-10 180	88,1 %	67,9 %
Muu materiaali	-157 005	-75 700	-75 700	-46 682	29 018	-38,3 %	110 323	-70,3 %	-64 287	84,9 %	137,7 %
Vuokratulot	-2 619 791	-2 409 914	-3 009 914	-2 720 279	289 635	-12,0 %	-100 488	3,8 %	-1 548 074	51,4 %	56,9 %
Rakennusten ja huoneistojen vuokrat	-1 940 825	-1 710 000	-2 310 000	-2 191 500	118 500	-6,9 %	-250 675	12,9 %	-1 169 950	50,6 %	53,4 %
Koneiden, laitteiden ja autojen vuokrat	-397 875	-441 800	-441 800	-388 669	53 131	-12,0 %	9 206	-2,3 %	-236 493	53,5 %	60,8 %
Koneiden, laitteiden ja autojen leasing	-50 011	-76 200	-76 200	-75 710	490	-0,6 %	-25 699	51,4 %	-28 502	37,4 %	37,6 %
Muut vuokrat	-231 080	-181 914	-181 914	-64 400	117 514	-64,6 %	166 680	-72,1 %	-113 129	62,2 %	175,7 %
Muut kulut	-1 157 162	-801 797	-2 301 797	-2 214 487	87 310	-10,9 %	-1 057 325	91,4 %	-1 291 742	56,1 %	58,3 %
Väilliset verot	-2 013	-1 925	-1 925	-3 187	-1 262	65,6 %	-1 174	58,3 %	-1 876	97,5 %	58,9 %
Jäsen- ja vuosimaksut	-34 355	-19 640	-19 640	-45 700	-26 060	132,7 %	-11 345	33,0 %	-42 571	216,8 %	93,2 %
Lunastus-, perintä- ja lupamaksut	-57 278	-140 800	-140 800	-106 600	34 200	-24,3 %	-49 322	86,1 %	-69 783	49,6 %	65,5 %
Luottotappiot myyntisaamisista	-23 527	-580 162	-140 162	0	140 162	-24,2 %	23 527	-100,0 %	0	0,0 %	#JAKO/O!
Luottokortti- ym. provisiot	-102 570	-35 000	-135 000	-200 000	-65 000	185,7 %	-97 430	95,0 %	-140 886	104,4 %	70,4 %
Luottotappiovaraukset	-915 717	0	-1 840 000	-1 840 000	0		-924 283	100,9 %	-1 023 699	55,6 %	55,6 %
Muut kulut	-21 702	-24 270	-24 270	-19 000	5 270	-21,7 %	2 702	-12,5 %	-12 925	53,3 %	68,0 %
Toimintakate	9 458 044	2 049 572	-7 350 428	2 912 657	10 263 085	500,7 %	-6 545 387	-69,2 %	3 965 554	-53,9 %	136,1 %
Rahoitustuotot ja -kulut	160 969	-270 000	-270 000	295 500	565 500	-209,4 %	134 531	83,6 %	291 710	-108,0 %	98,7 %

HSL yhteensä	TP2010	TA2011	Muut. TA2011 ¹⁾	ENN2011	Muutos Enn./Muut.TA11		Muutos Enn./TP10		Tot. €	Tot. - %	
	€	€	€	€	€	%	€	%	1.1.-30.9.2011	Tot./Muut. TA	Tot./ENN.
Vuosikate	9 619 013	1 779 572	-7 620 428	3 208 157	10 828 585	608,5 %	-6 410 856	-66,6 %	4 257 264	-55,9 %	132,7 %
Poistot	-4 654 874	-5 369 572	-5 369 572	-4 822 945	546 627	-10,2 %	-168 071	3,6 %	-3 451 655	64,3 %	71,6 %
Tilikauden tulos	4 964 139	-3 590 000	-12 990 000	-1 614 788	11 375 212	-316,9 %	-6 578 927	-132,5 %	805 610	-6,2 %	-49,9 %
Tilikauden yli-/alijäämä	4 964 139	-3 590 000	-12 990 000	-1 614 788	11 375 212	-316,9 %	-6 578 927	-132,5 %	805 610	-6,2 %	-49,9 %

Toimintatuotot / Toimintakulut, %	102,0 %	100,4 %	98,6 %	100,6 %					101,1 %		
- ilman kuntaosuuksia, %	53,3 %	51,2 %	50,3 %	52,1 %					51,1 %		
Toimintakate, %	1,9 %	0,4 %	-1,4 %	0,6 %					1,0 %		
Vuosikate, %	2,0 %	0,3 %	-1,5 %	0,6 %					1,1 %		
Vuosikate / Poistot, %	206,6 %	33,1 %	-141,9 %	66,5 %					123,3 %		

¹⁾ HSL:n hallituksen 25.10.2011 § 148 Talousarvion 2011 muutosesitys Yhtymäkokoukselle

3.4. Investointihankkeet

Hanke	TP2010	TA 2011	ENN2011	Muutos ENN11/TA11		Muutos ENN11/TP10		Tot. 1.1.-30.9.2011	Tot.-%	
	€	€	€	€	%	€	%		€	Tot./TA
Toimiala-IT	547 351	1 481 000	1 584 133	103 133	7,0 %	1 036 782	189,4 %	680 409	45,9 %	43,0 %
Linjastojen suunnittelutyökalu	5 530	200 000	200 000	0	0,0 %	194 470	3516,6 %	78 024	39,0 %	39,0 %
JOREn kehittäminen	74 769	110 000	90 000	-20 000	-18,2 %	15 232	20,4 %	52 030	47,3 %	57,8 %
KOLAn kehittäminen	65 023	50 000	60 000	10 000	20,0 %	-5 023	-7,7 %	43 844	87,7 %	73,1 %
L-infon kehittäminen	64 798	150 000	200 000	50 000	33,3 %	135 202	208,6 %	125 514	83,7 %	62,8 %
Tarkastusmaksusovellus	26 337	30 000	30 000	0	0,0 %	3 663	13,9 %	16 016	53,4 %	53,4 %
Matkustajalaskentalaitteet	58 185	180 000	180 000	0	0,0 %	121 815	209,4 %	80 856	44,9 %	44,9 %
Palautejärjestelmä	5 333	20 000	20 000	0	0,0 %	14 667	275,0 %	0	0,0 %	0,0 %
Toimiala-IT:n kehittäminen	24 510	50 000	0	-50 000	-100,0 %	-24 510	-100,0 %	0	0,0 %	0,0 %
Aikataulusuunnittelutyökalu (Hastus)	166 656	300 000	133 133	-166 867	-55,6 %	-33 523	-20,1 %	133 133	44,4 %	100,0 %
Karttatyökalu	33 210	100 000	100 000	0	0,0 %	66 790	201,1 %	0	0,0 %	0,0 %
Matka-aikahajonnan arviointityökalu	0	60 000	0	-60 000	-100,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	0,0 %
Matkakuun investoinnit	0	110 000	0	-110 000	-100,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	0,0 %
ASTY tietokanta	0	50 000	0	-50 000	-100,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	0,0 %
Liikennejärjestelmäsuunnittelun tietojärj. kehitt.	23 000	51 000	51 000	0	0,0 %	28 000	121,7 %	0	0,0 %	0,0 %
Virve-radiojärjestelmä	0	20 000	20 000	0	0,0 %	20 000	0,0 %	0	0,0 %	0,0 %
Tarkastajalaitteen uusiminen	0	0	500 000	500 000	0,0 %	500 000	0,0 %	150 992	0,0 %	30,2 %
Asiakassovellukset	161 854	335 000,00	310 000,00	-25 000	-7,5 %	148 146	91,5 %	137 454	41,0 %	44,3 %
Reittiopas	139 454	275 000	290 000	15 000	5,5 %	150 546	108,0 %	137 454	50,0 %	47,4 %
Kevyen liikenteen reittiopas	22 400	60 000	20 000	-40 000	-66,7 %	-2 400	-10,7 %	0	0,0 %	0,0 %
Matkakorttijärjestelmä	1 020 977	570 000,00	690 000,00	120 000	21,1 %	-330 977	-32,4 %	145 690	25,6 %	21,1 %
Matkakortin laitteistohankinnat	51 426	20 000	50 000	30 000	150,0 %	-1 426	-2,8 %	10 549	52,7 %	21,1 %
Tuotekehitys: järjestelmän kehittäminen	180 508	125 000	145 000	20 000	16,0 %	-35 508	-19,7 %	87 065	69,7 %	60,0 %
Varikoiden laitehankinnat	2 920	20 000	20 000	0	0,0 %	17 080	584,9 %	0	0,0 %	0,0 %
Ajoneuvolaiteiden hankinnat	285 240	100 000	50 000	-50 000	-50,0 %	-235 240	-82,5 %	24 350	24,4 %	48,7 %
Lippuautomaatit (nykyiset)	19 866	50 000	0	-50 000	-100,0 %	-19 866	-100,0 %	0	0,0 %	0,0 %
Liityntäpysäköinti	0	10 000	0	-10 000	-100,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	0,0 %
SM5-junien laitehankinnat	4 782	120 000	220 000	100 000	83,3 %	215 218	4500,6 %	8 556	7,1 %	3,9 %
Teema-kumppanisovellus	429 435	50 000	80 000	30 000	60,0 %	-349 435	-81,4 %	7 420	14,8 %	9,3 %
Matkakortin nettipalvelut	46 800	75 000	125 000	50 000	66,7 %	78 200	167,1 %	7 750	10,3 %	6,2 %
LIJ2014	1 133 821	5 980 000,00	1 120 000,00	-4 860 000	-81,3 %	-13 821	-1,2 %	775 276	13,0 %	69,2 %
Järjestelmä 2014, 1. vaihe	216 051	150 000	170 000	20 000	13,3 %	-46 051	-21,3 %	160 807	107,2 %	94,6 %
Järjestelmä 2014, 2. vaihe	867 926	5 780 000	900 000	-4 880 000	-84,4 %	32 074	3,7 %	614 469	10,6 %	68,3 %
LIJ2014-viestintä	49 844	50 000	50 000	0	0,0 %	156	0,3 %	0	0,0 %	0,0 %

Hanke	TP2010	TA 2011	ENN2011	Muutos ENN11/TA11		Muutos ENN11/TP10		Tot. 1.1.-30.9.2011	Tot.-%	
	€	€	€	€	%	€	%		€	Tot./TA
Muut informaatiojärjestelmät	1 644 492	1 770 000,00	945 000,00	-825 000	-46,6 %	-699 492	-42,5 %	485 481	27,4 %	51,4 %
Matkustajainfon kehitt./muut	28 692	100 000	35 000	-65 000	-65,0 %	6 308	22,0 %	0	0,0 %	0,0 %
Aikataulu- ja infonäyttöjä - uudet (LCD-TFT)	0	200 000	220 000	20 000	10,0 %	220 000		29 157	14,6 %	13,3 %
Aikataulu- ja infonäyttöjä - korvaavat (LCD-TFT)	0	90 000	0	-90 000	-100,0 %	0		0	0,0 %	
Kampin infolaitteet	0	100 000	0	-100 000	-100,0 %	0		0	0,0 %	
Patterinäytöt	1 037 814	50 000	5 000	-45 000	-90,0 %	-1 032 814	-99,5 %	4 840	9,7 %	96,8 %
RaPaLa -laitteet	92 290	30 000	50 000	20 000	66,7 %	-42 290	-45,8 %	34 325	114,4 %	68,7 %
Reaaliaikainfot-(ja sähkönsyöttö)	0	140 000	10 000	-130 000	-92,9 %	10 000		0	0,0 %	0,0 %
Helmi1 risteyslaitteet, varikkolaitteet ym	24 052	200 000	75 000	-125 000	-62,5 %	50 948	211,8 %	48 380	24,2 %	64,5 %
Helmi1 ajoneuvolaitteet	346 808	240 000	250 000	10 000	4,2 %	-96 808	-27,9 %	225 819	94,1 %	90,3 %
Helmi1/LED-näytöt busseihin	0	170 000	50 000	-120 000	-70,6 %	50 000		27 900	16,4 %	55,8 %
Kampin info- ja ohjauksjärjestelmä	0	150 000	50 000	-100 000	-66,7 %	50 000		18 660	12,4 %	37,3 %
MONO (Näyttötaulujen hallintajärjestelmä)	36 455	50 000	80 000	30 000	60,0 %	43 545	119,4 %	53 440	106,9 %	66,8 %
Liityntäpysäköinnin informaatio	0	200 000	50 000	-150 000	-75,0 %	50 000		0	0,0 %	0,0 %
Enon kehittäminen	78 382	50 000	70 000	20 000	40,0 %	-8 382	-10,7 %	42 960	85,9 %	61,4 %
Muut IT-investoinnit	677 183	1 502 000,00	1 478 000,00	-24 000	-1,6 %	800 817	118,3 %	647 894	43,1 %	43,8 %
Lähiverkon ohjelmistot	130 381	65 000	35 000	-30 000	-46,2 %	-95 381	-73,2 %	3 285	5,1 %	9,4 %
Taloushallinnon ohjelmistot	24 500	1 200 000	0	-1 200 000	-100,0 %	-24 500	-100,0 %	0	0,0 %	
TOIMI!-hanke	28 420	0	1 000 000	1 000 000		971 580	3418,6 %	459 255		45,9 %
Lähiverkon atk-laitteet	133 709	110 000	110 000	0	0,0 %	-23 709	-17,7 %	29 212	26,6 %	26,6 %
IT-infran käyttöönottoprojekti	197 583	0	75 000	75 000		-122 583	-62,0 %	27 359		36,5 %
MS lisenssit	60 951	0	145 000	145 000		84 049	137,9 %	79 110		54,6 %
Tietoliikenteen käyttöönotto	0	18 000	18 000	0	0,0 %	18 000		0	0,0 %	0,0 %
Kulunvalvontajärjestelmä	0	0	36 000	36 000		36 000		35 254		97,9 %
HSL:n extranet-alustan käyttöönotto	0	32 000	32 000	0	0,0 %	32 000		0	0,0 %	0,0 %
Tietoturvan kehittäminen (hankkeet)	0	27 000	27 000	0	0,0 %	27 000		14 420	53,4 %	53,4 %
HSL:n intra- ja extranetin rakentaminen	101 639	0	0	0		-101 639	-100,0 %	0		
Verkkoviestinnän kehittäminen	0	50 000	0	-50 000	-100,0 %	0		0	0,0 %	
Muut yhteiset hankinnat	791 673	0,00	43 032,00	43 032		-748 641	-94,6 %	43 032		100,0 %
Toimitilojen remontointi	575 212	0	42 032	42 032		-533 180	-92,7 %	42 032		100,0 %
Toimitilojen kalusto	216 461	0	0	0		-216 461	-100,0 %	0		
Helsingin Konsernihankinta Oy:n osakkeet	0	0	1 000	1 000		1 000		1 000		100,0 %
Investointimenot yhteensä	5 977 352	11 638 000	6 170 165	-5 467 835	-47,0 %	192 813	3,2 %	2 915 235	25,0 %	47,2 %
HKL:stä ja YTV:stä siirtyneen omaisuuden arvo		21 345 371	0,0	0,0	0	-	-21 345 371	-100,0 %	-1 243	-
Pysyviin vastaaviin kirjattavat investoinnit yhteensä		27 322 723	11 638 000	6 170 165	-5 467 835	-47,0 %	-21 152 558	-77,4 %	2 913 992	25,0 %

3.5. Kuntaosuuslaskelma

A. Kustannukset kunnittain 2011							
Operointikustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:nummi	Yhteensä
- PKS	235,093	88,199	1,774	67,703	0,921	1,073	394,763
- 3. vyöhyke	1,857	0,752	0,027	1,122	5,036	5,519	14,313
- Metropol-hanke	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Yhteensä	236,950	88,951	1,801	68,825	5,957	6,592	409,076
%-jakautuma	57,9 %	21,7 %	0,4 %	16,8 %	1,5 %	1,6 %	100,0 %
Yleiskustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:nummi	Yhteensä
- PKS	25,535	7,762	0,143	5,273	0,099	0,101	38,913
- 3. vyöhyke	0,081	0,037	0,002	0,092	0,237	0,212	0,661
- Metropol-hanke	0,123	0,022	0,001	0,014	0,002	0,003	0,165
Yhteensä	25,739	7,821	0,146	5,379	0,338	0,316	39,739
%-jakautuma	64,8 %	19,7 %	0,4 %	13,5 %	0,9 %	0,8 %	100,0 %
Infrakustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:nummi	Yhteensä
- PKS	54,460	5,164	0,100	3,840	0,186	0,177	63,927
- 3. vyöhyke	0,014	0,006	0,000	0,015	0,051	0,023	0,109
- Metropol-hanke	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Yhteensä	54,474	5,170	0,100	3,855	0,237	0,200	64,036
%-jakautuma	85,1 %	8,1 %	0,2 %	6,0 %	0,4 %	0,3 %	100,0 %
Kustannukset yhteensä	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:nummi	Yhteensä
- PKS	315,088	101,125	2,017	76,816	1,206	1,351	497,603
- 3. vyöhyke	1,952	0,795	0,029	1,229	5,324	5,754	15,083
- Metropol-hanke	0,123	0,022	0,001	0,014	0,002	0,003	0,165
Yhteensä	317,163	101,942	2,047	78,059	6,532	7,108	512,851
%-jakautuma	61,8 %	19,9 %	0,4 %	15,2 %	1,3 %	1,4 %	100,0 %
B. Lipputulot kunnittain 2011							
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:nummi	Yhteensä
- PKS	151,942	50,206	1,274	39,256	0,707	1,220	244,605
- 3. vyöhyke	1,707	1,388	0,051	1,063	2,854	2,527	9,590
- Metropol-hanke	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Yhteensä	153,649	51,594	1,325	40,319	3,561	3,747	254,195
%-jakautuma	60,4 %	20,3 %	0,5 %	15,9 %	1,4 %	1,5 %	100,0 %
C. Kuntaosuudet ennen aikaisempien vuosien ylijäämää, valtionapuja ja muita tukia 2011							
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:nummi	Yhteensä
- PKS	163,146	50,919	0,743	37,560	0,499	0,131	252,998
- 3. vyöhyke	0,245	-0,593	-0,022	0,166	2,470	3,227	5,493
- Metropol-hanke	0,123	0,022	0,001	0,014	0,002	0,003	0,165
Yhteensä	163,514	50,348	0,722	37,740	2,971	3,361	258,656
%-jakautuma	63,2 %	19,5 %	0,3 %	14,6 %	1,1 %	1,3 %	100,0 %
Kuntaosuudesta tehtävät vähennykset							
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:nummi	Yhteensä
- ed. vuosien ylijäämä							0,000
- suurten kaupunkien tuki	3,285	1,384	0,048	1,116	0,191	0,206	6,230
- muut tuet	0,000	0,000	0,000	0,000			0,000
Yhteensä	3,285	1,384	0,048	1,116	0,191	0,206	6,230
%-jakautuma	52,7 %	22,2 %	0,8 %	17,9 %	3,1 %	3,3 %	100,0 %
D. Kuntaosuudet vähennysten jälkeen 2011							
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:nummi	Yhteensä
Yhteensä, (ilman Metropol)	160,106	48,942	0,673	36,610	2,778	3,152	252,261
- Metropol-hanke	0,123	0,022	0,001	0,014	0,002	0,003	0,165
%-jakautuma	63,5 %	19,4 %	0,3 %	14,5 %	1,1 %	1,2 %	100,0 %
Subventio kunnittain (ilman Metropol-hanketta)	50,5 %	48,0 %	32,9 %	46,9 %	42,5 %	44,4 %	49,2 %

Vertailu kuntaosuudet ennuste 2011 - TA2011

Kuntaosuudet vähennysten jälkeen TA2011							
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:nummi	Yhteensä
Yhteensä	164,107	45,658	0,748	34,852	2,221	3,225	250,811
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:nummi	Yhteensä
Erotus (ilman Metropol)	-4,001	3,284	-0,075	1,758	0,557	-0,073	1,450